

Маргарит В.А.

студентка,

Ізмаїльський державний гуманітарний університет

**ПОЗАКЛАСНА РОБОТА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ
ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ
СВІДОМОСТІ ОСОБИСТОСТІ.
КРИЗЬ ПРИЗМУ КОЛАБОРАТИВНОГО ПІДХОДУ**

Нові умови життя українського суспільства вимагають створення такої школи, мета якої – дати суспільству фізично здорових і сильних людей, професіоналів, які мужньо переносять труднощі і негаразди життя. У пошуках нової філософії змісту освіти, прогресивних педагогічних технологій особливе місце належить загальноосвітнім навчальним закладам, які стали центрами творчості, експериментальними майданчиками. Прогностичні експерименти, які проводяться на їх базі, мають надзвичайно важливе й цінне значення для створення школи ХХІ століття.

Школа повинна стати острівцем людяності і любові, творчості і постійного пошуку, щоб її випускники на все життя засвоїли вимога: хочеш бути щасливим, йди золотому правилу: розум – в голові, чесність – в серце, здоров'я – в тілі. За нову українську школу боролися Т. Шевченко, І. Франко, М. Грушевський, І. Огієнко, Б. Грінченко, С. Русова, багато інших видатних синів і дочок України, які представляли всі сфери української громадськості. Багато зусиль для розвитку української школи доклав В. Сухомлинський. І саме Українська школа активно сприйняла світові тенденції щодо поліпшення стану здоров'я населення через освіту. Світова практика, зокрема, діяльність навчальних закладів країн Європейського співтовариства показала, що найбільш наближеними за своїми характеристиками і вимогам є Нова українська школа (НУШ) [3, с. 10].

НУШ – це відкрита система, представлена тісним зв'язком учнів, батьків, вчителів, громадськості, керівників навчальних закладів. Фактичні дані, які вказують на тісний взаємозв'язок між високим рівнем здоров'я і хорошою освітою, лежать в основі ініціативи школи, яка сприяє зміцненню здоров'я. Тому очевидно, що створення і розвиток НУШ викликано потребою сьогодення. Кожен навчальний заклад визнає свою філософію розвитку, цінності та пріоритети, а також виконує свою місію, яка спрямовується на те, щоб допомогти кожній дитині

увідомити цінність і зміст життя, опанувати універсальними константами життєвого світу [3, с. 12].

Виходячи з того, що всі ці якості і навички формуються з дитинства, у вирішенні поставлених завдань провідна роль відводиться загальноосвітнім школам, тому виникає необхідність більш ретельного вивчення всього того, що збагачує шкільне (основне) освіту, а саме, позашкільної освіти дітей, яке максимально відповідає природі дитинства і сприяє його збереженню, має в основі визнання дитини вищою цінністю педагогічної діяльності. У зв'язку з цим працівникам системи позашкільної освіти необхідно мати адекватне уявлення про суть і послідовності реалізації актуальних напрямків державної освітньої політики, щоб розуміти, як можна використовувати потенційні можливості позашкільної освіти дітей для вирішення питань, що стосуються в цілому української освіти. У сучасній системі позашкільної освіти дітей сформований інноваційний потенціал, осмислення якого може забезпечити успішність реалізації освітніх ініціатив, що визначають стратегію розвитку загальної освіти на новому етапі модернізації української освіти, серед яких перехід на нові освітні стандарти, розвиток системи підтримки талановитих дітей, вдосконалення вчительського корпусу, зміна шкільної інфраструктури, збереження і зміцнення здоров'я дітей. Нескладно помітити спадкоємність позначених напрямів з завданнями «Концепції модернізації української освіти до 2020 року», де позначена особлива роль системи позашкільної освіти дітей.

Позашкільна освіта дітей розглядається як: процес добровільно / вільно обраного дитиною освоєння виду діяльності та галузі знання, що виходять за рамки обов'язкової освіти, спрямований на задоволення інтересів і схильностей особистості, що сприяє її самореалізації, саморозвитку, самоосвіти і культурної (в тому числі соціальної) адаптації [3, с. 14]; специфічна невід'ємна частина системи безперервної освіти, що представляє собою процес і результат становлення особистості дитини в умовах розвиваючого середовища, що надає дітям можливості для інтелектуального, духовного, фізичного розвитку і задоволення їх творчих і освітніх потреб у самовизначенні на основі вільного вибору [2]; організований особливим чином, стійкий процес комунікації, спрямований на формування мотивації особистості, що розвивається дитини до пізнання і творчості, і що має низку відмінних якостей – особистісна орієнтація, профільність, безперервність, практична спрямованість, мобільність, різноманітність, добровільність, свобода вибору, варіативність [2]; організована педагогічна взаємодія дітей і дорослих в позаурочний час,

основою якого є вільний вибір дитиною виду діяльності, а метою – задоволення пізнавальних інтересів дітей і їх потреб в соціальних зв'язках, творчої самореалізації і саморозвитку в різновіковому колективі однодумців [3, с. 20]; освітня діяльність, що здійснюється за освітніми програмами, які мають конкретизовані освітні цілі і об'єктивовані, що фіксуються, діагностуються і оцінювані освітні результати [2]; особливе освітній простір, де об'єктивно задається безліч відносин, де не тільки здійснюються спеціальні розвиваючі пізнавальні ігри та освоєння досвіду виконавської майстерності, творчості і емоційно-ціннісних відносин учнів, а й розширюються можливості для життєвого самовизначення дітей і підлітків [2]; діяльність дітей і дорослих за межами регламентованого навчально-виховного процесу (при цьому ми маємо на увазі не тільки сферу дозвілля (вільного часу): заняття дітей в шкільних гуртках та клубах в позаурочний час, у позашкільних установах, в таборах і походах в канікулярний період в певному сенсі не вільні: вони регламентовані часом і формами організації життя, проте провідним принципом тут виступає добровільність і інтерес дітей, що в принципі змінює підхід до педагогічної діяльності) [2].

Система позашкільної освіти дітей, в силу своєї особистісної орієнтованості на кожну дитину, може успішно вирішувати завдання підготовки поколінь для життя в інформаційному суспільстві, створюючи умови для формування домінуючих в інформаційному суспільстві компетентності пізнавальної діяльності (постановка і рішення пізнавальних завдань, прийняття нестандартних рішень в проблемних ситуаціях); практичної діяльності (вміння спостерігати, рефлексувати, навички дослідно-дослідницької діяльності, проектування, моделювання); володіння інформаційними технологіями (перетворення інформації, інформаційна культура).

Центральне місце повинна зайняти розробка і реалізація інноваційних освітніх програм позашкільної освіти дітей.

Впровадження сучасних освітніх технологій, поза яких немислима будь-яка реальна інноваційна діяльність в освіті, вимагає, серед іншого, розробки і розміщення у відкритому доступі в мережі Інтернет інформаційних освітніх ресурсів, організації мережевої взаємодії освітніх установ для розвитку мобільності у сфері освіти, вдосконалення інформаційного обміну і поширення ефективних рішень. Очевидно, що подібні завдання актуальні і для системи позашкільної освіти дітей. Забезпечення максимально широкого доступу педагогів позашкільної освіти до досягнень їхніх колег, отримання всіма зацікавленими особами своєчасної та оперативної інформації про нові методи роботи становить одну важливу сторону

«інформатизації» цієї сфери. Крім того, велике значення має і створення спеціалізованих мережових ресурсів, присвячених позашкільної освіти дітей, чого можна досягти лише об'єднанням зусиль всього професійного співтовариства, формуванням в Інтернет мережової взаємодії в межах не тільки одного міста чи області, а й в більш широких масштабах.

Коллаборативне (засноване на співпраці) планування (КП) – порівняно новий напрям в науці управління. Суть концепції полягає в використанні та розвитку співробітництва (collaboration) при розробці планів розвитку між усіма суб'єктами (індивідами і організаціями), інтереси яких будуть порушені при реалізації плану (стейкхолдерами). В значній мірі перехресний напрямок – комунікативне планування. У ньому основна увага приділяється розвитку комунікації між учасниками команди, яка веде планування (наприклад, регіональним урядом), і стейкхолдерами (населенням, екологічними організаціями, бізнесменами) [1, с. 51].

Як в зарубіжних, так і в українських навчальних закладах спостерігається зміна освітньої парадигми. Прийшло розуміння, що в даний час бурхливих інформаційних потоків дедалі важливішим є не знання, а вміння впізнавати, аналізувати, дискутувати, вирішувати виниклі проблеми. У зв'язку з цим впроваджується модель навчання, яка є основоположним принципом реформ у освіті [1, с. 55].

Отже, педагог сприймається не як транслятор знань, а як фасилітатор процесу навчання, що стимулює самостійний пошук відповідей. Навчання переходить в горизонтальну площину, учні розглядаються як особистості: так, при навчанні враховується їх досвід, особливості, інтереси і потреби. Вони «конструюють» своє утримання за допомогою активного навчання, рефлексії, а також за допомогою знахідок і відкриттів. Теоретична основа такого підходу – педагогіка соціального конструктивізму.

Список використаних джерел:

1. Глибовець М.М. Застосування Semantic WEB до створення колаборативного освітнього простору / М. М. Глибовець // Збірник праць П'ятої Міжнародної конференції «Нові інформаційні технології для всіх». – К. : Академперіодика, 2010. – С. 179–201.
2. Закон України «Про загальну середню освіту». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1999, № 28, ст. 230. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/651-14 (дата звернення: 18.10.2019).
3. Нова українська школа: поради для вчителя / за заг. ред. Н.М. Бібік. – Київ : Літера ЛТД, 2018. – 160 с.